

Zemkopības ministrija

Kopējās lauksaimniecības politikas nākotne:

**Tematiskā darba grupa:
Jaunie lauksaimnieki
1.sanāksme**

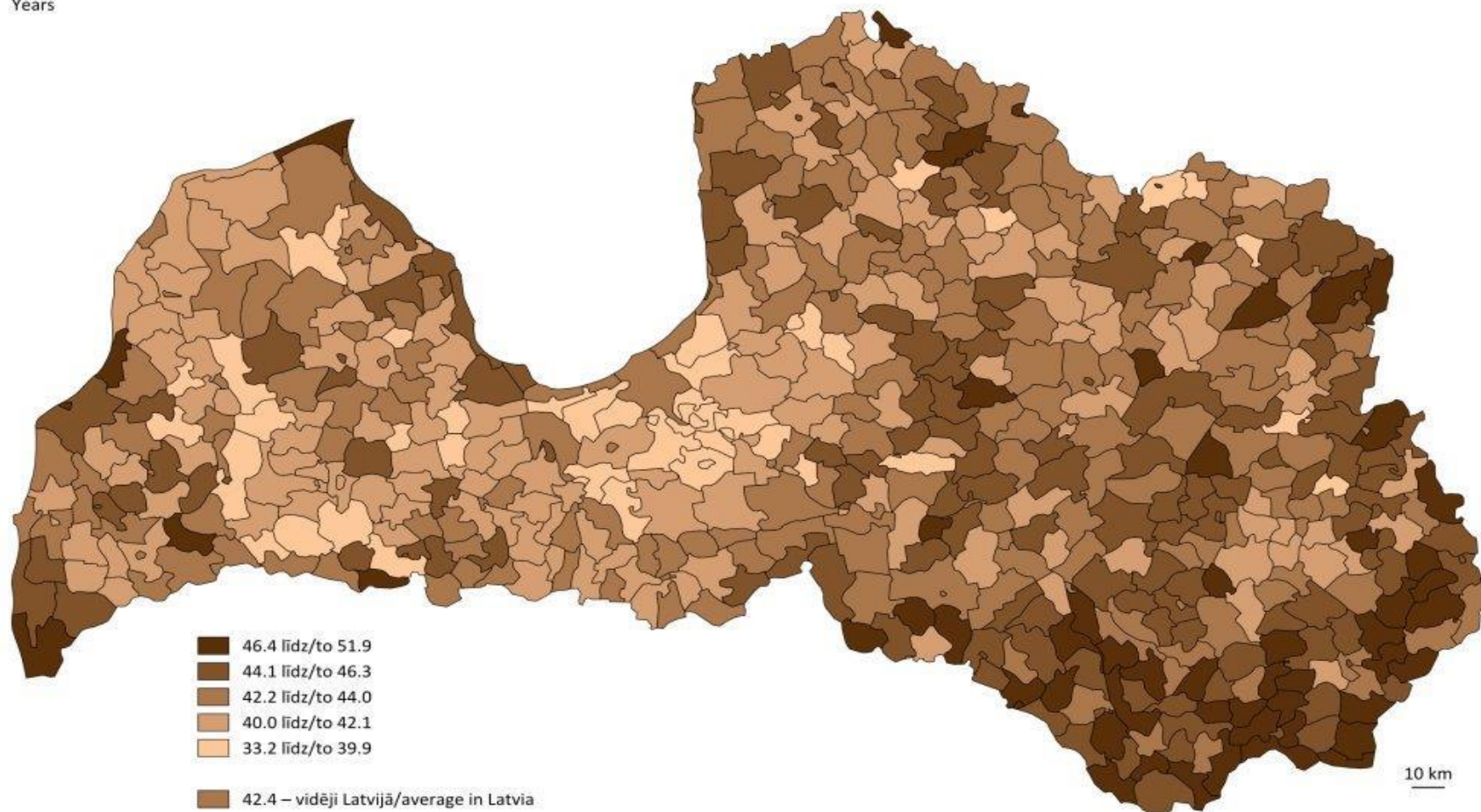
01.04.2019.

Lauki «noveco»

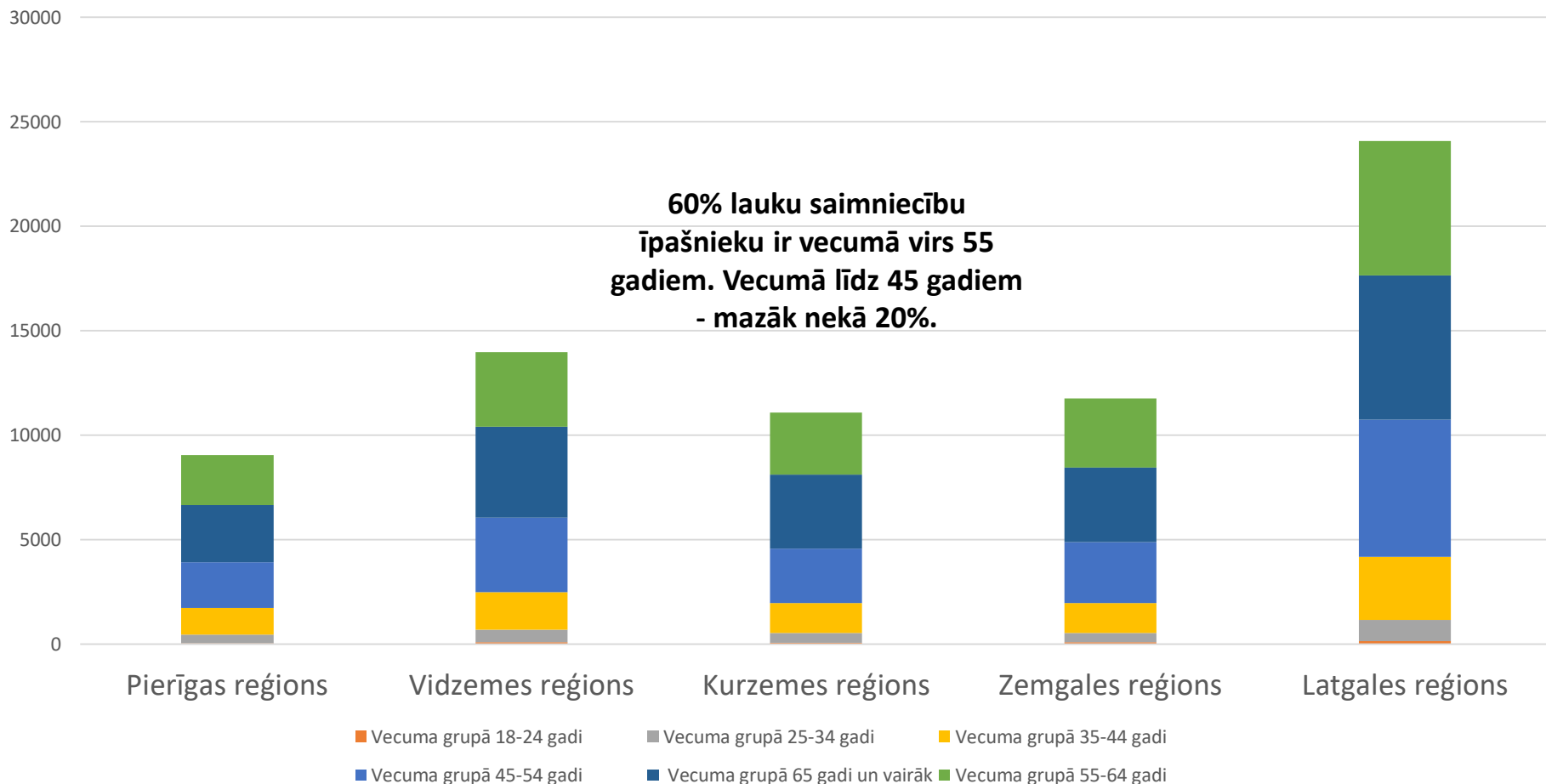
Pastāvīgo iedzīvotāju vidējais vecums 2018. gada sākumā
Average age of usually resident population at the beginning of the year 2018

Gadi
Years

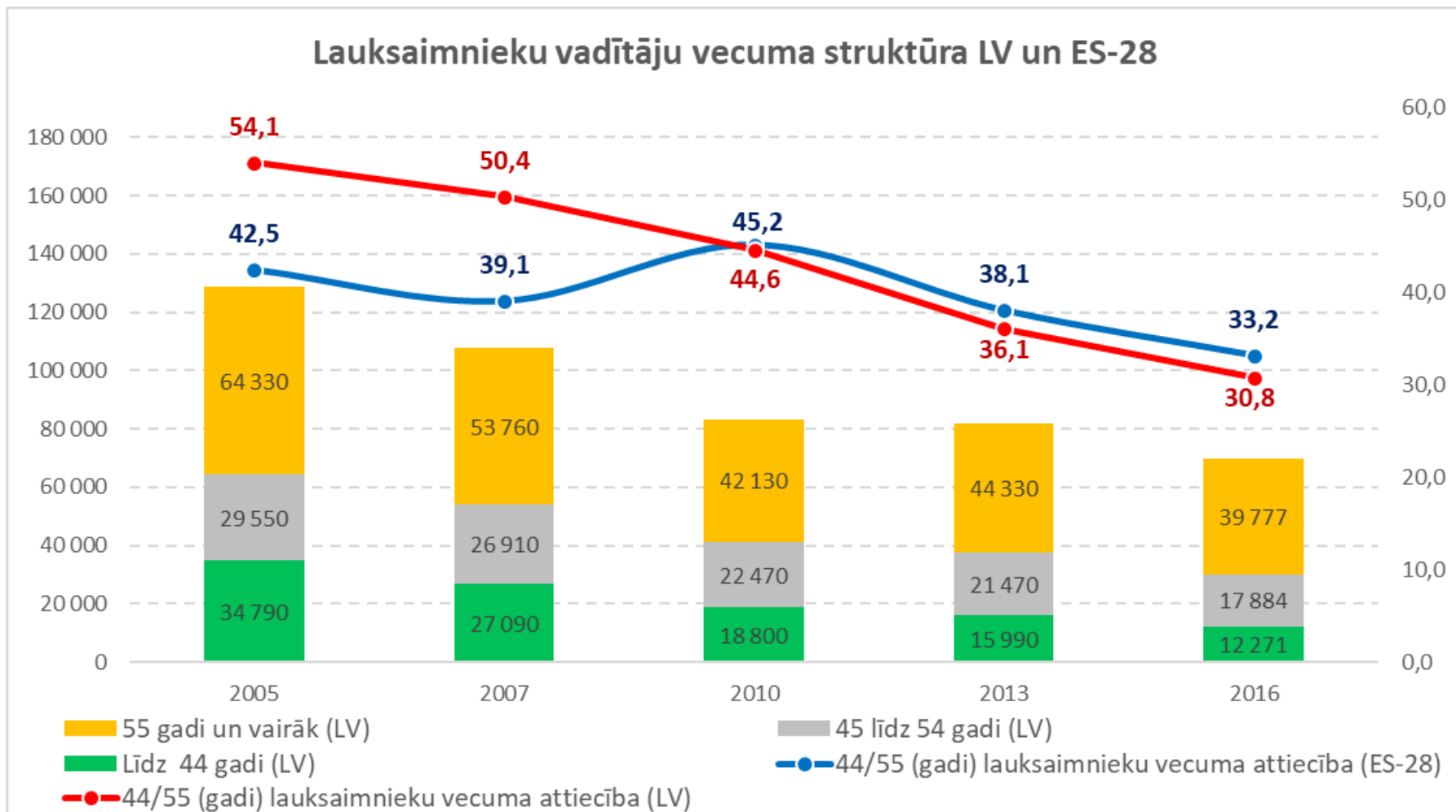

Lauku saimniecību vadītāju vecums statistiskajos reģionos, 2016.gads

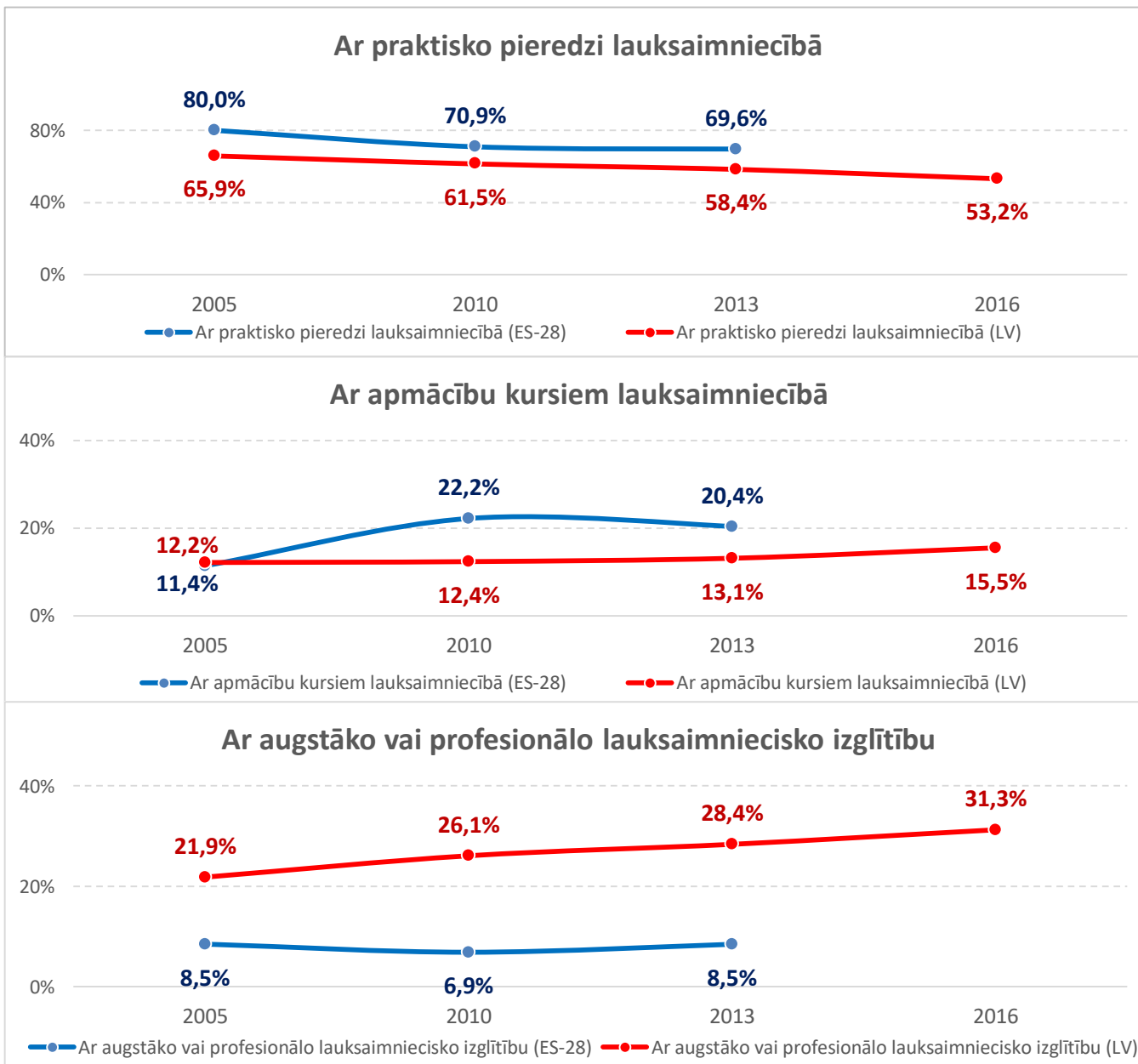

Ietekmes rādītājs: Saimniecību vadītāju vecuma struktūra

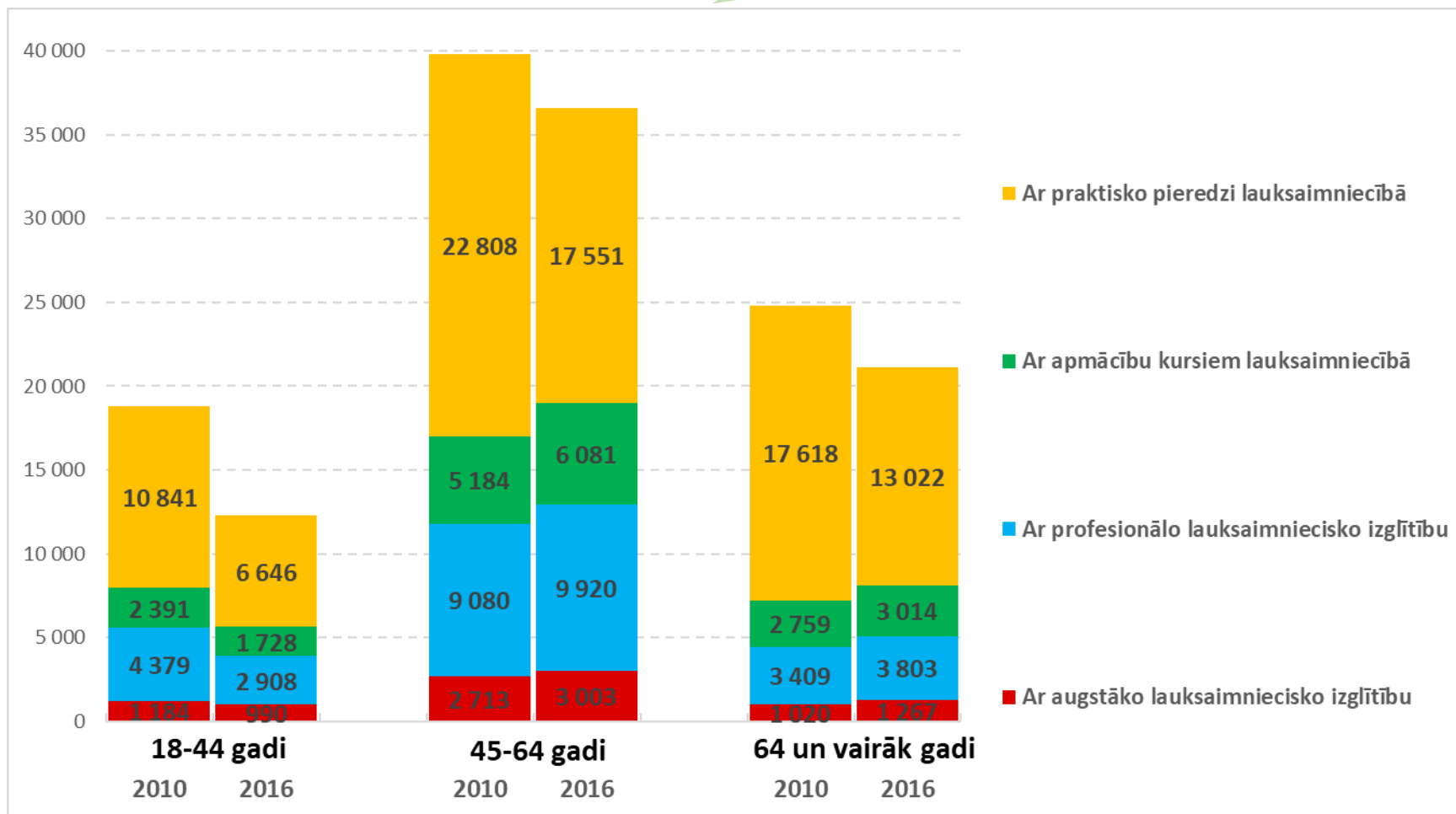
Ietekmes rādītājs: Saimniecību vadītāji ar zināšanām lauksaimniecībā

Ietekmes rādītājs: Saimniecību vadītāji ar zināšanām lauksaimniecībā

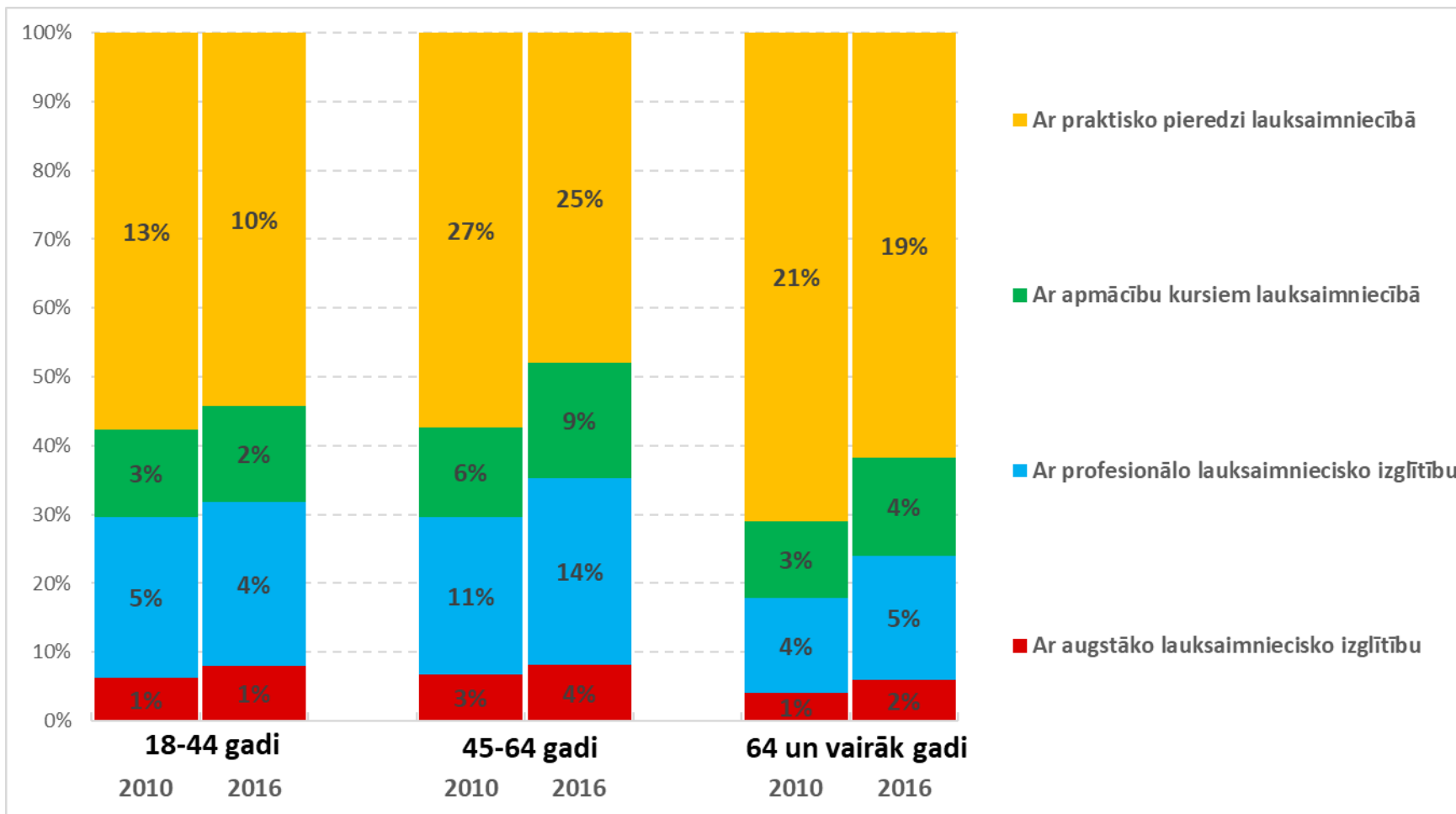
Jauno lauksaimnieku grupā (18 – 44 gadi) samazinājies lauksaimnieku skaits ar lauksaimniecisko izglītību. Pārējās grupās ir pieaugums.

Ietekmes rādītājs: Saimniecību vadītāji ar zināšanām lauksaimniecībā

Palielinājies lauksaimnieku īpatsvars, kuriem ir lauksaimnieciskā izglītība

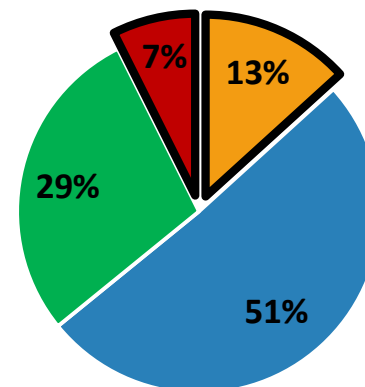
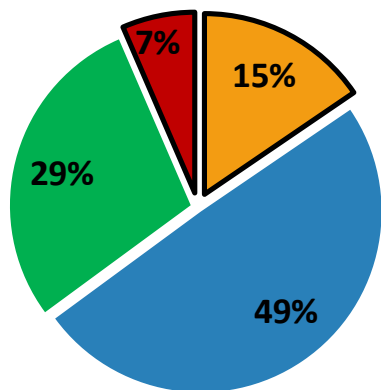
Atbalsta saņēmēju vecuma struktūra

Samazinājies gados jaunu lauksaimnieku skaits:

- par 1,4 tūkstošiem
- ģipatsvars no 22% uz 20%

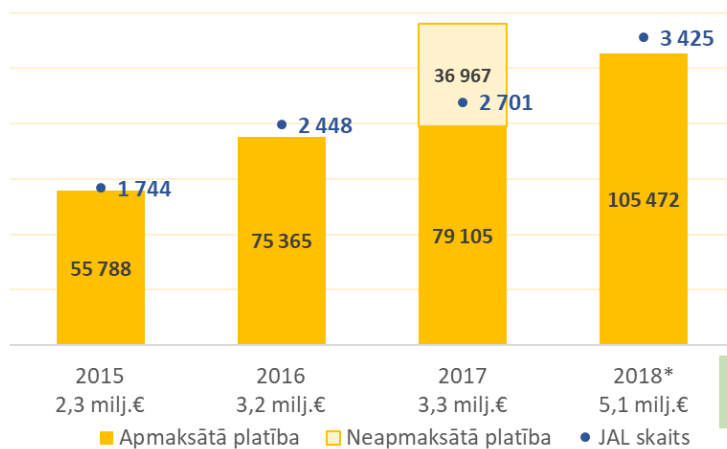
2012.gads: 13,9 tūkst.

2016.gads: 12,5 tūkst.

No 12,5 tūkstošiem jauno lauksaimnieku TM atbalstu jaunajiem lauksaimniekiem saņem 3,5 tūkstoši

JAL pretendentu skaits un apmaksātā platība

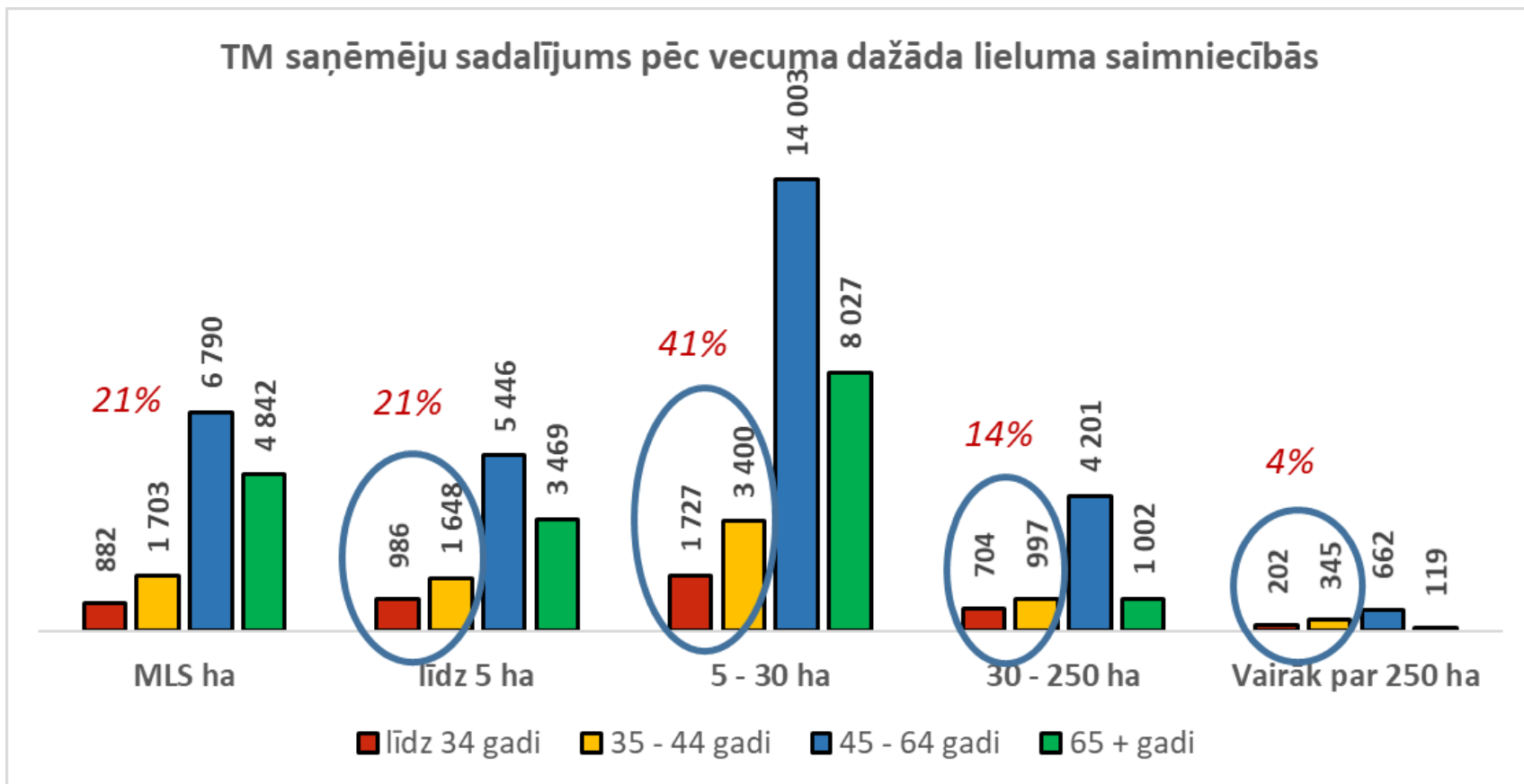
Lauku attīstības programmas ietvaros, piešķirot atbalstu jaunajiem lauksaimniekiem:

- uzņēmējdarbības sākšanai, **atbalstīti 395 jaunie** lauksaimnieki (15,8 milj. EUR budžets)
- investīciju atbalsts ar paaugstinātu atbalsta intensitāti (~450 projekti katrā kārtā ar 50 milj. EUR attiec.izm.)

Visvairāk jaunie lauksaimnieki pārstāv mazās un vidējās saimniecības

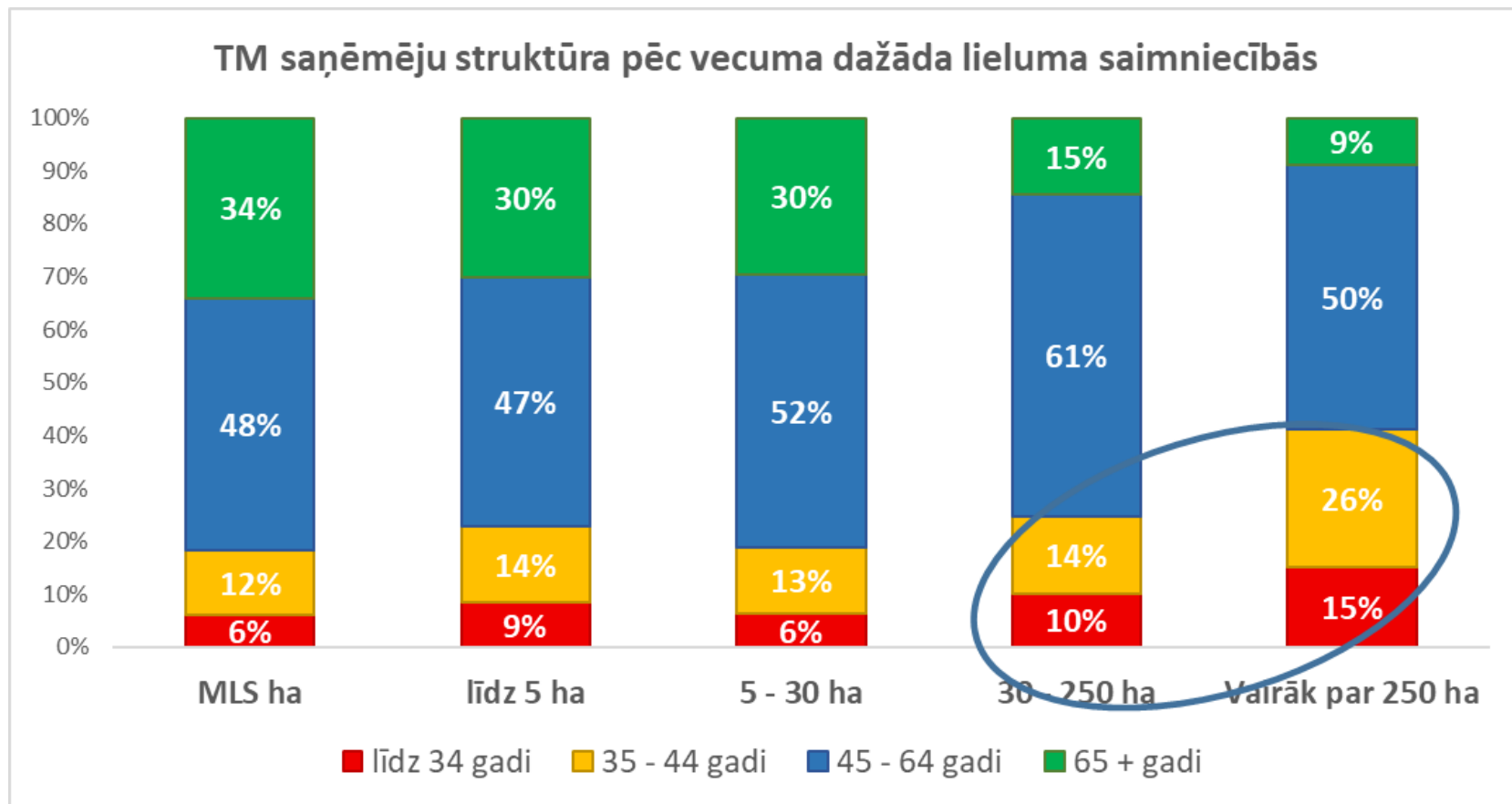
Skaita ziņā visvairāk jaunie lauksaimnieki ir mazajās saimniecībā līdz 30 ha: 10,3 tūkstoši jeb 82%

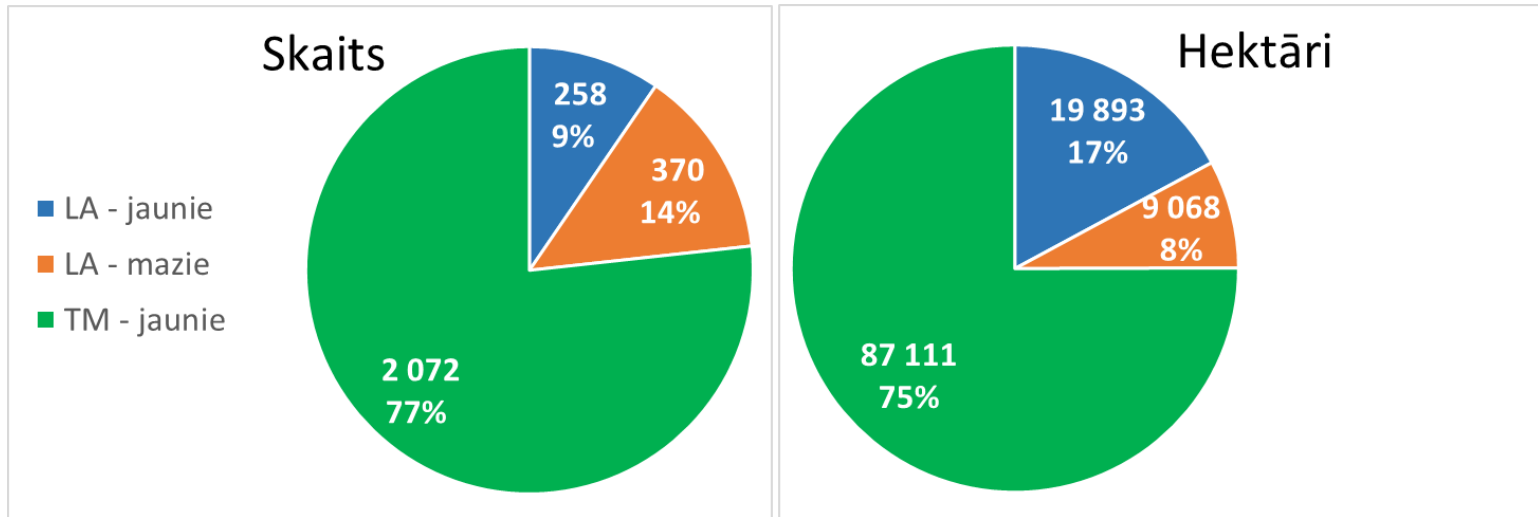
Visvairāk jaunie lauksaimnieki pārstāv mazās un vidējās saimniecības

...bet, skatoties katras grupas īpatsvaru, lielāks jauno lauksaimnieku īpatsvars ir lielajās saimniecībās

TM un LA atbalsti jaunajiem lauksaimniekiem 2014-2020

LA – jaunie: Atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai

LA – mazie: Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai, attīstot mazās lauku saimniecības

TM – jaunie: TM atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem

Kavējošie faktori jauno lauksaimnieku ienākšanai nozarē (EK pētījums *case-study* Latvijā)

- **Izglītības** kvalitāte un pieejamība (profesionālās, vadības utt.);
- **Zems** lauksaimniecības **prestīžs** sabiedrībā;
- Lauksaimniecības **zemes pieejamība**, tās augstā cena;
- **Lētāks LIZ piedāvājums attālākos reģionos**, kas nav pievilcīgi jauniešiem sliktās infrastruktūras dēļ;
- **Paaudžu konflikts** – atšķirīgi viedokļi un redzējums par saimniecības attīstību, saimniekojot kopā;
- LV dominē nozares, kurās pievienotā vērtība balstās uz platību pieaugumu;
- Nespēja izvērtēt dažādās lauksaimniecības nozares un atrast sev piemēroto;
- **Starta kapitāla trūkums**: problēma saņemt kredītu, lai uzsāktu lauksaimniecības uzņēmējdarbību;
- **Ierobežotas atbalsta iespējas uzsācējiem**, kas vairāk vērstas uz saimniecību pārņēmējiem
- Nepietiekamas **pieredzes apmaiņas** iespējas

Pēc 01.04.2019. diskusijas

Trūkumi/vajadzības

- Nepieciešama aizdevumu programma apgrozāmiem līdzekļiem jauniem lauksaimniekiem, lai spētu uzsākt un attīstīties (3-5 gadi, elastīgi atmaksas nosacījumi);
- Atsaka atbalstu – gan bankas, gan ALTUM;
- Nepieciešama pozitīvā publicitāte, lauksaimniecības «prestīža» celšana;
- Ierobežotas aizņemšanās iespējas (grūtības ar nodrošinājumu);
- Dzīvojamā fonda trūkums, apgrūtināta mājokļa iegādes programmas izmantošana/hipotekāro kredītu saņemšanas iespējas laukos;
- Izglītības sistēmas maiņa uz profesionālo, izglītības iestāšu slēgšana, arī mācību spēku paaudžu nomaiņa;
- Prakses vietu trūkums lauksaimniecības studentiem, modernajām saimniecībām nav iespēju piesaistīt praktikantus nosacījumu dēļ, sezonas neatbilstība;
- KLP atbalsta prognozējamība un vienmērīga pieejamība, pārāk ierobežojoši nosacījumi (SI...);
- Kopējā ekonomiskā situācija reģionos neveicina saimniekošanas uzsākšanu (arī ceļu kvalitāte, skolu trūkums);
- Jānodala mājoklis no ražošanas, energoefektivitāte, AER (NAP);

Trūkumi/vajadzības

- Veco lauksaimnieku aptaujāšana, kāpēc nevēlas aiziet no lauksaimniecības un nodot saimniecību;
- Paaudžu konflikts;
- Produkcijas nogādāšana uz tirdzniecības vietām, ostām (attālākajos reģionos lielas izmaksas – jāmeklē atbalsta iespējas);
- Darbs ar skolēniem (īpašu lauku skolās), lai motivētu jauniešus iesaistīties lauksaimniecībā (karjeras dienas, informatīvās kampaņas, ekskursijas);
- Tiešā pārdošana kā sektora reklamēšanas iespējas (piena automāti pie saimniecībām);
- Vai motivēsīm jauniešu atgriešanos saimniekošanai laukos, pat ja nav lauksaimnieciskās izglītības?
- Vienkāršota nodokļu politika uzsācējiem (par darbinieku/ha, darbasp.nod.), piemēram, pirmos 3 gadus atvieglojumi, īpaši NĪN pašvaldību līmenī;

Mājasdarbs

- Noddefinēt, kuras identificētās vajadzības ir prioritārākas?